

ՀԱՅՆ ԻՆՁ ՊԵՏԻ Ե ԸՆԵ

Հայուն ընդերքը շատ պարզ է : Հայուն ծանր և զգուշական պահանջներ և քաղաքական կնճառս ու տաղանային խնդիրներ :

Հայն ունի իւր ազգային դոյուն թիւնը պահպանելու խնդիրն , որոյ լուծումը սակայն պէտք է որ սպասէ միմիայն իւր գործունէութենէն և ինք իրեն օգնելէ , այսինքն , իւրաքանչիւր Հայ-անհատ ինք իրեն , իւր Հայ-ընկերին և հետեւապէս ամեն Հայ իւր ազգին օգնելու անհրաժեշտ պարտականութենէն , անխախտ պահելով անշուշտ իւր ազգային ազատ և անկախ եկեղեցին՝ ի հարկէ ներմուծելով անդ. պէտք եղած բարեկարգութիւններն ինքնաբարեբար , ջանալով ձեռք բերել իւր վրայ իշխող տէրութեան վստահութիւնը , բարեկամութեամբ վարուելով իւր բնական ժողովրդոց հետ և աշխատելով ընդ միշտ կրթութեան տարածման գործին և իւր տնտեսական վիճակին բարւոյթմանը :

Այս է և այս պէտք է ինի Հայուն ընկերքը , որմէ կախում ունի իւր բարեկեցութիւնը :

Ասկէ տարբեր ո՛ր և է միջոց կրնայ ոչ օգտակար լինիլ և ոչ ալ ապագայ դժբաղդ պատահականութեանց առջև դիմել (զէյն) վտանգաւոր կացութեան մը չ'ենթարկել , մանաւանդ այնպիսի պարագայից մէջ ուր միջառնողութիւնն երբ գրգռեալ լինի , որ կը դործէ առանց բանաւորութեան , և յայնժամ դժուար չլինիր գոչակել թէ Հայն ինչ կը շահի , և կամ , որ աւելի ճիշդն է , ինչ կը կորսնցնէ :

Ամենայն զոհողութիւն՝ որ գէթ հաւանական օգտի վրայ հաշուելով չէ , յիմարութիւն է :

Այս է մեր քաղաքականութիւնն և այս՝ մեր սկզբունքը , զոր քարոզած և պաշտպանած եմք , և տարակոյս չունիմք թէ ամեն լրջախոհ աղ-դայինք չեն վարանիր յայտնել իւրեանց հաւանութիւն , զի այդ քաղաքականութիւն և սկզբունք շատ յորմար է մեր վիճակին և կացութեան զոր հարկ չկայ քննութեան ենթարկելու :

Կը հետեւի ուրեմն թէ բարեկեցութիւն կոչուած բանը կախում ունի գլխաւորաբար Հայ-ժողովրդեան բարեկրթութենէն , և կամ իւր քաղաքակրթութեան աստիճանէն :

Հաս հարկ կը լինի հարցնել թէ մեր մէջ քաղաքակրթութեան ծաւալման համար հաւաքական ինչ և սրբախ ջանքեր եղած են մանաւանդ վերջին տարիներս :

Ի բաց առեալ կրթական ընկերութեանց ջանքերն որոյ արդիւնքը ներուրի մեզ ըսել , շատ փոքր է ընդհանուր պիտանից առջև , տեղն է որ ըսեմք համարձակաբար թէ ամուլ բաղձանքն և երեւոյցական սին յոյսերէ զտա՛ շտեմնելու ուրիշ մի արդիւնք որ հետեւանք լինի հանրական ջանից և կենսական շարժման :

Ըսել չեմք ուղեւ թէ պէտք չէ յուսալ , պէտք չէ աղգային «իտէալ» ունենալ , բայց ինչ կը նշանակեն այնպիսի յոյսեր և «իտէալ» , երբ կը տեսնեմք թէ ամուլ բաղձանքն և մանաւորի մը վրայ յոյս դնելէ անդին չեն անցնիր , իրենց թէ ամուլ բաղձանքն և մտնաւորի վրայ դրուած յոյսն «աղգային»-իտէալն լինէր :

Ինչ պարմանայի ըմբռնում և ինչ հիանալի դատողութիւն , որ կը տիրէ ոմանց մտացը մէջ , և սրբ կը հանեն ի հրապարակ և կը քարոզեն , չեմք դիտել խեղճ ժողովուրդն յուսացնելու , թէ սին յոյսերով նորա թշուառութիւնն աւելի կատարեալ դործելու համար :

«Աղգային-իտէալի այդ ինքնակողքարոյնները դիտե՛ն արդեօք թէ ինչ է յուսալ և յուսացնել և թէ ատենք ինչ բաներու վրայ պէտք է հիմնաւ լինին :

Յուսա՛լ և յուսացնել . - Է՛հ , թող այնքան դիւրին բան չլուի , որովհետեւ իտալական առածը կ'ըսէ՝ «այն որ յուսաւրով կապրի , անյոյս կը կորնչի» :

Որն է արդեօք մեր մէջ յուսալու համար իրական և կամ գէթ հաւանականը . - կրնան մատնանիլ ընել մեզ «աղգային-իտէալ» քարոզող այդ ինքնակողք առաքեալները :

Այլ սակայն ինչո՞ւ ընեմք այդ հարցում , քանի որ գիտեմք վստահարար թէ աղ-նք պիտի չկրնան յոյս տալ ձեռնարկութիւն մը՝ որ հիմնարան լինի և յորում կարենայ յոյս դրուիլ դէթ հաւանական վստահութեամբ :

Եթէ դիտեմք մեր մեր վիճակը , պէտք չէ որ զմեզ խաբեմք սին յոյսերով , որովհետեւ ապագայ կոչուած բանին տարբերք գրեթէ չունիմք անդ , որ մեր մտածութեանն առարկայ եղած է :

Այլ , չունիմք տեղ ոչ օրինաւոր վարժարաններ , ոչ ուսեալ և ժողովուրդը կառավարելու , նորա կրօնքն ու եկեղեցին պահպանելու և նորա բարոյական պիտոյքը գոհացնելու կալուղ : Կանանք , առաջնորդներ , ուսուցանելու և հրահանգելու կալուղ պէտք եղած թուով կենցաղագէտ եկեղեցականներ և վարժապետներ , բժիշկ , փաստաբան , արուեստագէտ , և արհեստից , վաճառականութեան և երկրագործութեան ոյժ սուղ միջոցներ , որք կարենան բարեբաւել անդ : Հայուն տնտեսական վիճակն և հետեւաբար ոյժավ տալ նորա թմբալ և ընդարմացեալ զգայմանց :

Բարոյապէս սարկացեալ և նիւթապէս ճնշեալ ժողովրդին վիճակը դարմանելու միջոցը նմա յոյս ներշնչելն չէ միայն , այլ հարկ է ձեռնարկել այնպիսի միջոցաց՝ որք կարենան աղքէլ միանգլուղը կը հաւատայ իւր վիճակին և իւր տեսածին , քան թէ յոյսի , ուրուն վրայ չկրնար ի հարկէ հաստատ հաւատ դնել երբ կը տեսնէ թէ իրողութիւնք բարոյական տարբեր կերպով կ'ընկալին իւր աշաց :

Աւանդուելի չէ ուրեմն որ ժողովուրդն յուսահատի և չուղէ դիմել նորա աղետալի հետեւութեանց , յորոց մին , և զրեթէ ոչ նուազ վտանգաւորն է գաղթականութիւնը , որուն վրայ այս միջոցի դարձուցած կը լուի ժողովուրդն իր յաղբութիւնը :

Մեր ընդդէմ չեմք յուսալու և յոյս ներշնչելու . բայց կը փափաքեմք մասնաւորապէս որ այդ յոյսը դրուած լինի , որչափ կարելի է , հաստատուն հիմանց և հաստատ քայլերու և ոչ թէ երեւակայական հաշիւներու վրայ , որոնց հետ պէտք չէ որ դործ ունենամք :

Եթէ կատարելմբ այն խորհրդածութիւնն ընել , պատճառն ուրիշ

բան չէ , բայց եթէ մեր աղգային դոյունութիւնը պահպանելու խնդիրն , որ ընդհանրապէս ու շաղթութեանն առարկայ եղած է և ի հարկէ պէտք է որ լինի , որովհետեւ խնդիրն եթէ իրրեւմարդ տեղորոր ապրելու և բարեկեցիկ վիճակ մ'ունենալու վրայ կայանար , այն ատեն ամեն Հայ-անհատի համար շատ դիւրին կը լինէր ելից հնարք մը գտնելու , և տարակոյս չկայ թէ յայնժամ պէտք կը լինէր աշխարհաքաղաքայութեան սկզբունքներն հետեւելու , այսինքն , գտնելու հայրենիք մը՝ ուր կարելի լինի մարդ իւր փորը կշտացնել և աշխիլ անդարբութեամբ :

Բայց քանի որ տարբեր է մեր նըպատակէն , այն է , պահպանել մեր բուն աղգային էութիւնն , այն ատեն պէտք կը լինի համադրելու թէ ինքնօգնութենէ զտա՛ չկայ ուրիշ ո՛ր և է միջոց , ուստի յոյս դնելու եմք մեր մեր վրայ և մեր մեզի օգնելով :

Աւելորդ է ըսել թէ այնպիսի պայմաններու վրայ դրուած յոյսն աւելի իրական է , որուն համար կարժէ անշուշտ որ վստայ ամեն Հայ-անհատ իւր պարագը կատարելու և հարկ անհրաժեշտ եղած նիւթական և բարոյական զոհողութիւններն ընելու ամենայն վստահութեամբ :

Վ Ա Ն
ՅՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ
Ա.
Պատմութեան

Առաւօտ էր , լուսացուցաւ առ աղբիւր , Դէպ աղօթումն խաչակրեց երեսն իւր . «Փառք քեզ Աստուած , անոյ Հովն կը շնչեն : Կոչանքներն ալ գանգալներն ալ կը շնչեն : Ասաց կեցաւ , նայեց յերկին լրապէս , խորոց սրտէն ալ մը քաղց դառնապէս : Ապա լացաւ հեղձամիճուկ լուռ ու մուռ , Հետեւեալ բարբառելով ի միմեզ . «Այո , այսօր տառապի է ճիշտ ու ճիշտ , Համբարձման երկուշաբթի , դիտեմ միշտ : Ահ , դիտեմ ի՞նչ պէտք է նայ Աստուած իմ : Բարի լուսոյ Տէր-Քրիստոս , քեզ մեռնիմ : Գուցէ մը ծըգէ , անոր սիրտը կախաղաղութիւն իւր երկրին , վեր իւր տանը քարոզչացո՛ւր :

Հերիք՝ ասէ . դառնայ առ իւր ձեռքը , Ծուռ հեռացող . զիս մոռացող հեռացող : Երկու ամիս միմեզ միմեզ , դու դիտես , Արարածոց ճիւղս փրկիլ ամենայն : Թողուց դընաղ Պօլս կամք շուտ կը գտնուի : Այս է շուտ գալ . և չըզիլէ՞ գէթ անդամ : Երբոր անցան երկու երեք տարիներ , Գարձան եկան նորա քանի ընկերներ : Ասին թէ՛ դեռ նա չըպիտի երկրի դոյ , Զի իւր պարտքերն իւր ծախքեր կը հոգայ : Երբոր վրայ մէկ տարի ալ բաւրեց , Կըրտին եկաւ մեր վան երկրի աւերեց , Լաւով լացինք և ողբացինք անբանակ , Կարծես լացի միմեզ միմեզ ժամանակ :

Միս տարի ալ եկաւ կուրի սեւ տարին , Տարի ցաւոց . սրտոց՝ ի փառս օտարին : Յերեկ օրով , թաղիքում մէջ . . . ինչ բաներ , Բայց նա Պօլսէն ձայն մ'ալ անդամ չը հաներ : Եւ հազիւ հազ խաղաղած էր դէպ ու գէշ , Կըրտմեքու վրասը հասան , ո՛հ անգէն : Ոմէն երկրի վայ , վաւեր կը կարգան , Բայց նա լուռ է անոնց պէս՝ որ կը խորդան : Ո՛հ , տանցմով ո՛ւր էր չարիք վերջանար , Եկաւ սովը , զոր ոչ մէկը կ'իմանար : Փանդեց , աւերեց , ամենայն ինչ կորսնցուց . . . Իսկ նա երբեք մեզ օգնութիւն չը ցըցուց : Բարե՛հ , հազիւ սովո՛ւ . ճանկէն բրտեցանք , Ժողովրդեան բարեբարքը փրկեցանք . . . Բայց երբ այսպէս սև սև օրեր երեւցան , Նորա գալու յոյսերն իսպառ փրճայան : Գոհութիւն , փառք ըստեղծողին հաղաբ

բիւր , Որ այդ չտեսաց օրեր գաղին սյուց հիւր . Բայց նա չըգար . ձայնը չըկայ դաւաճեան , Կարծես պիտի Պօլս մնայ յաւիտեան :

Ասաց դընաց միտաւ տունը լաւաշին , Բողբ սրտով դառն խաղաղութեամբ յիւր հոգին , Եկաւ սննեակ , ուր մէկ հատիկ Արմանակ , Գեռ քաղցր անոյշ ըսին կը քաղցր փհհհհհհհ : Ին տարեկան սիրածաղիկ որդեակն էր , Հայր չտեսնող , մեր ապաւէն հողեակն էր , Գլխուն վերեւ ծըրարուեցաւ յարտաւար , Ոյր քաղցրութեամբ չիջոյց սրտին իւր պառտե՛

Որ զարթեցաւ մեր հեկեկանք լընելով , «Ինչո՞ւ կուտա , հարցուց տըժար ձե երով » Մայրը ասաց . « Բանմը չըկայ դաւախիկ » : Եւ հաճուեցուց իւր սիրտ-հոգին որդեկիկ , Այսպէս ահա տնտեսիկ տնտեսան տառաքա՛

Կուգայ կանցիկ իւր ցաւերը դեռ անբարձ . Ան տարնդարձ պանդխտութեան իւր էրկան Որ անգութ է և անխիղճ է՝ վայ կնկան : Սակայն իւր կին աուր օրինաց միշտ խոնարհ , Գեռ կըստանէ իւր ամուսնոյ ճանապարհ , Եւ կըստանէ պահելով իւր ազիւ ուխտ , Երկամեայ զվարտորին , ի պանդխտ :

1782 Մայիս 15 Սբրաբէ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՄՇԱԿԱԿԱՆ ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆՔ (ԵՐԿՐԱԳՈՐԾ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾ)

Մինչև հիմայ նշանակած չորս տեսակ հողերն են որ կը կաղմեն սովորաբար երկրիս երեսին մշակելի հողերը , բայց բարեբաղդաբար հաղուագէպ է որ զատ զատ դանուրն անոնք , զի ամենքն ալ մասնաւոր դիւրութիւններ ունենալով առանձինն , այնքան բարեբեր չեն կրնար բլլալ ինչպէս զիւրար բարեխառնելով ու խառնուրդ կաղմեւելով . ահա ձեր շուրջը կան այնպիսի զանազան տեսակ խառն հողեր որ սովորութիւն եղած է միայն կարծր կամ թեթեւ կողմի վրայ մշակելու , առանց ի նկատի առնելու զանոնք բաղադրող նիւթոց տեսակը և այս ալ անբաւական է հողին յատկութիւնները յայտնելու , ինչու որ կարծր ըսելով կը հասկնուի միայն թէ կաղմաւելի առատ է քան զաւաղը և թեթեւ կողմի վրայ թէ աւաղն է՝ մեծագոյն մասը կաղմոց , բայց այս աւաղը ինչ տեսակէ բլլալ անյայտ կը մնայ : Արդտեսանք արդէն որ զուտ գալախաղեայ աւաղը նշանաւոր աղգեցութիւն մը չունի . բուսման վրայ , մինչդեռ կրաւաղը մեծ կարեւորութիւն կրնայէ այս մասին , այնպէս որ շատ մը ընդեղենք և խոտեղենք որ (legumineuse) ըսաւած բուսոց դասը կը կաղմեն չեն յաղմուր բնաւ եթէ հողին մէջ կրտնիւթ չի գտնուի : Ուստի հողի մը արժէքը այսինքն բարեբերութեան աստիճանը և ինչ տեսակ բուսոց մշակութեան յարմարիւրը հասկնալու համար նիւթապէս քննելու է զայն , մանաւանդ վտուտ կոչած նիւթերնու քանակութիւնը ստահանել պէտք է որ հողիւն բարեբերութեան սկզբնապատճառն է , այնպիսի քննութիւն մը քիմիապէս կրնայ ըլլալ և հողի մը կաղմութեան մէջ զըտուող ամեն տեսակ նիւթ ըստ տեսակի և ըստ քանակութեան ճշգիւ որոշելը վարպետ քիմիաբանի գործ է , բայց ըստ որում՝ այս ճանաչումը ամեն երկրագործի համար նա մանաւանդ ունեցած ամեն մէկ կտոր արտին համար զատ զատ անհրաժեշտ պէտք մ'է և քիմիադործի դիմելը ծախքի կարօն է , ահա պարզ եղաւակ մը յայտնեմ որով ուր որ ըլլայ կարեւար հողը բաղադրող տարրերը զատ բաւականին զատել և նորա յառ-

գրից անկէ կատարուած նախկին գործողութիւնը՝ որ հարկաւոր համարուած էին բերդերուն սնանկութիւնն պատճառաւ, այժմ վերջացած են:

— Անգղիական Տէյլի Նիւզ լրագիրը կրտսէ թէ: Եթէ Բ. Գուռը չուզէ մասնակցել գետնախորհրդին և զորք զրկել եղիպոսս, գետնախորհրդը զըն հրաւեր պիտի կարգայ Անգղիոյ և Պարսկաստանի, որպէս զի ցամաքը զօրք հանեն:

Սուէիշի ջրանցքը վերստին բացուեցաւ:

— Յիշեալ լրագիրը կրտսէ թէ տէրութիւնը համաձայնած են Բ. Գուռն հրաւիրելու, որպէս զի զինուորական միջամտութիւն ընէ յիշխողոսս: Եթէ Գուռը չընդունի, Անգղիոյ ուրիշ միջոցներու համար գետնախորհրդը ին հաւանութիւնը պիտի խնդրէ:

Թայմը լրագիրը կը յուսայ թէ Ա. Նախարար Բարձ. Սայիտ փաշա իւր ազդեցութիւնը պիտի գործածէ ի նպաստ Օսմ. միջամտութեան մը, և կը յարէ թէ Անգղիոյ, որ ուրիշ տէրութեանց հետ եղբայրական խնդրոյն լուծման գործակցելու կը պատրաստուի, յատկապէս իտալիոյ օժանդակութեանը կը բաղձայ:

— Ամսոյ մէկին անձնատուութեան զրոյշակն Աղէքսանդրիոյ մէջ քաջուեցաւ միայն Եւրոպայի զօրաց թոյլ տալու համար որ ետ քաշուին: Եւրոպացիք դէպ ի ներս կը նահանջեն: Բերդերը թողնուած են: Աղէքսանդրիոյ բոցերու մէջ է: Թիւրքներն արձակուած չարագործները քաղաքը կրակի տուին և սարսափելի անգլուութիւններ գործեցին: Եւրոպական թաղը քանդեցին և 100 Եւրոպացի ջարդեցին:

— Խախտած ամսոյ երկուքին Աղէքսանդրիոյ վերադարձու պահպան զօրաց անկեղծութեան և հաւատարմութեան խոստումն ստանալէ յետոյ և անմիջապէս Շէրիֆ փաշան կոչեց: Նոյնպէս պիտի կոչէ բոլոր երեւելի փաշաներն և անոնց աշակցութեան մէջ պիտի ջանայ բարեկարգութիւնը վերահաստատել քաղաքին և երկրին մէջ:

— Լանարայէն հեռագիր մը կրտսէ թէ Արապի փաշայի շարժմանց վրայ ոչ ոք ստույգ չի մը գիտէ:

Անգղիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան օգնական Սըր Չարլզ Տիլը հարցման մը պատասխանեց թէ Անգղիոյ ձեռք առած միջոցներն Աղէքսանդրիոյ միայն կը պատկանին և թէ մնացեալ տէրութեանց գործն է:

— Ամսոյ երկու թուականաւ Աղէքսանդրիայէն հեռագիր մը կրտսէ թէ Անգղիոյ նախարարութիւնն ալ զրեթէ դադրած է: Ամերիկեան և Գերմանական ծովային զօրաց խումբերը ցամաքն են յայտը:

— Յուլիս 4ին Լանարայէն հեռագիր մը կրտսէ՝ «այս առաւօտեան լըրագիրը կը հաւաստեն թէ Պարսկաստան Անգղիոյ կարգադրութիւններ կրնեն Սուէիշի ջրանցքն իմիասին պաշտպանելու համար: անգղիական չորս պատերազմական 400 զօրք ճանրայ ելած են Աղէքսանդրիոյ երկաթուղի համար:

— Այն զրոյցին վրայ թէ Արապի փաշան Աղէքսանդրիոյ մասնէ պիտի փորձէ, բոլոր նաւաստիք քաղաքին շուրջը զրկուեցան ամսոյ 3ին: Նոյն առաւօտուն կռիւ մը եղաւ, բայց ալ կարծուի թէ յարձակողը պարզ և անարատներ են: Հրդեհը կը շարունակուի:

նստի քաղաքն աւերակ դարձնել: Աղէքսանդրիոյ կառավարիչը պաշտօնանկ եղաւ և տեղին Ահմէտ փաշան գրուեցաւ: Արապի փաշան այժմ Գալիփոլու կը գտնուի 6000 զօրք, որոց վրայ վհատութիւն տիրել սկսած է:

Գահիրէի մէջ ամեն բան հանդարտ է:

Յուլիս չորս թուականաւ Աղէքսանդրիայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բարեկարգութիւնը կատարեալ է բայց գաւառաց մէջ անխնայութիւն կը տիրէ:

Խախտած ամսոյ վերադարձու պահպան զօրաց թոյլ տալու համար որ ետ քաշուին: Աղէքսանդրիոյ բոցերու մէջ է: Թիւրքներն արձակուած չարագործները քաղաքը կրակի տուին և սարսափելի անգլուութիւններ գործեցին: Եւրոպական թաղը քանդեցին և 100 Եւրոպացի ջարդեցին:

— Սէյմուր ծովագետն յայտարարութիւն մը հրատարակեց, յորում կը ծանուցանէ թէ հրձիգը հրացանի պիտի բռնուին: և աւարառուք ալ բանտարկուին:

— Խախտած ամսոյ վերադարձու պահպան զօրաց թոյլ տալու համար որ ետ քաշուին: Աղէքսանդրիոյ բոցերու մէջ է: Թիւրքներն արձակուած չարագործները քաղաքը կրակի տուին և սարսափելի անգլուութիւններ գործեցին: Եւրոպական թաղը քանդեցին և 100 Եւրոպացի ջարդեցին:

ՆԵՐՔԻՆ

Տէրութեան նախարարը կայսերական պալատն ստէպ ի նիստ կը գումարին վեհ. Սուլթանին նախագահութեամբ և կը բաղձայ զին գրեթէ միայն եղբայրական խնդրով:

Բնակարանային յայտ կայ թէ այդ խնդիր պիտի կրնայ վերջապէս բաղադրական լուծման մը յանգիլ:

— Մայրաքաղաքի Անգղիական դեսպան Լորտ Տիֆին կիրակի օրը վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ:

— Երկուշաբթի, որ դեսպանաց ընդունելութեան պաշտօնական օրն էր, բոլոր դեսպանք Բ. Գուռն երթալով Ա. Նախարար Բարձ. Սայիտ փաշան շնորհակալեցին և յետոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ ժեստիկուցան:

— Երեքշաբթի արտաքին գործոց նախարար Սալիմ փաշա կիրակի օրը կայսերական պալատը կոչուելով վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ:

— Մայրաքաղաքի Ամերիկեան դեսպան Ուայլէյս զօրավարն, որ այս միջոցիս ըստեպ կայսերական պալատը կը հրաւիրուի, երեկ ևս վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ:

— Թուրքական Վազըթ լրագիրն, որ կէս պաշտօնական կը համարուի, կը խոստովանի իւր երէկուան թուոյն մէջ թէ Եւրոպայի Օսմ. զօրք զրկելու պէտք անհրաժեշտ է, բայց չ'ընդունիր այն գրումն այսօր մտածմամբ, զոր տէրութիւնը ստանձնած են իւրեանց համիմատ ծանուցադրին մէջ:

— Վազըթի տեղեկութեանց նոյնիմով Տէրութեան փաշան կրնի թէ այժմ Աղէքսանդրիոյ և Ամերիկեան Տրիպոլիոյ մէջ տեղ ծովագետաց տեղ մը կը գտնուի:

— Զոգնաւորական ընկերութիւնը սկսած են ըստ սովորութեան շաբաթաւ զրկել Եւրոպայի:

— Ամերիկայի Նիւ-Եօք-Հերլըտ անուն հռչակաւոր լրագիրն արտօնատեր Պ. ձ. Կորտոն Պէնթի, որ քանի մ'օրէ ի վեր մայրաքաղաք կը գտնուի, շաբաթ օրը մայրաքաղաքի Ամերիկեան դեսպան Ուայլէյս զօրավարին հետ վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և իրիկունն ալ անդ ճաշելու պատիւ ունեցաւ:

Պ. Կորտոն Պէնթի երկ իւր «Նամու-նո» անուն շաբաթաւոր Աղէքսանդրիոյ զընաց, իւր հետ տանելով Կ. Պոլսոյ թղթատարական լրագիրը կրտսէ թէ՝ վեհ. Սուլթանը բերանացի հրահանգներ տուեր է Պ. Կորտոն Պէնթի Տէրութեան փաշային տանելու համար:

Պ. Կորտոն Պէնթի իւր անձնականին 20,000 ոսկի տուած էր անցեալներն ի նըպաստ իրանտաքի կարօտեցող:

ԴԵՍՊԱՆԱՌՈՐՆԵՐ

Վեց մեծ Տէրութեանց դեսպանք

շաբաթ օրը թաղապետ Իտալական դեսպանատունը գումարուեցան և խորհրդակցութիւնք երկու ժամ տեւեցին, յորմէ յետոյ դեսպանատանց առաջին թաղ մասնները Բ. Գուռը երթալով դեսպանատնէն զին որոշումը ծանուցանող համիմատ ծանուցադիր մը ներկայեցին արտաքին գործոց նախարարին:

Ահաւորելի յիշեալ ծանուցադրին պատճէնը:

«Վեց մեծ տէրութեանց դեսպանք գումարեալ ի դեսպանատնէն հարգ, հետեւեալ որոշումն ըրին:

«Յուզումը զսպելու և իրաց նախկին վիճակը վերահաստատելու համար, ստիպողական է հրաւիրել Օսմ. կառավարութիւնն որ մեծ տէրութեանց հետ գործակցի եղիպոսական երկիրը զինուորական զօրութեամբ գրաւելու համար:

«Այս գրաւման նպատակն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ վերահաստատել իրաց նախկին վիճակը՝ քաղաքակրթութեան, վարչութեան և արդարութեան պայմանաց համաձայն: Գրաւիչ զօրաց հրամանատարութիւնն և շարժումները խախտելու հետ համաձայնութեամբ պիտի կարգադրուին, Գրաւման տեղութիւնն Յուլիս պիտի լինի անընդհատ, սակայն և այնպէս այս տեղութիւնը կրնայ երկարաձգուի համաձայնութեամբ: Գրաւման ծախքերն եղբայրաց պիտի վճարէ:

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒԻՐԻՐ

Այս առաւօտեան վաղը լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Տէրութեան փաշան Աղէքսանդրիայէն իւրեան շաբաթաւոր նստեր է մայրաքաղաքը գալու համար:

ՏՕՐՈՐ ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

Այս բժիշկը իւր բնակութիւնը իւսկիւտար փոխադրած ըլլալով Սէլամ սըղէն Ենի մահալէ երկաթուղի ճանապարհին վրայ Գապրիւթի ճանապարհի կամ ուղու Գալաթի մօտ կոչուած փողոցը տողորմամէկին քով թիւ 12 տունը կը բնակի:

ՔԻՆԱՔԱՆԻ ՊԵՆԱԹԱՐԱՆ

Միայն Կէրպուս Բոսնիոյ շինութեան երկաթուղի Բեռլինէն Բուքարէս:

ԱԶԳՈՒՆԻ ԵՆ ԽԵՈՍ ԱՌՈՐԺԱՆԱՍ

ԿԱԶՈՐԻՐՈՒՄ ԸՄԿԵԼԻՔ

Տենդէ, որեւէ նաւորու, և ծիղերու տիրութեանէ պատճառաւ ամեն կարգի հիւանդութեանց:

ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԵՐ

Ախորժակ բացող, երեխան գոյնը, և չիթանց կարմրութիւնը կենդանացնող, շարժման թեթեւութիւն և մտքի արթնութիւն տուող Անկախութեան Բաղադրութիւն:

Մթերանց, ի կալածալ Ամերիկեան դեսպան, Մէլիտա-Ա. փաշա խան:

Պօլսոյ կողմն ալ Պաճէ զօրու Գաւառեան միջնադէպն մէջ:

Բարեկամութեամբ Տրիպոլի Տրիպոլի Տրիպոլի Տրիպոլի, որ միջնադէպն արդէ հաստատութեան որ այժմ վերջացնող Ամերիկեան դեսպանն ալ պիտի այցելէ ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կ'ստան յետոյ իրեն ներկայացող հիւանդները նայելու:

ՄԱՐԿԱՐԱՆՆԵՐ ԳԵՂԵՐԻՆԵՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԵՍ
ԱՊՍՈՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

Insurance company

ՆՈՐԹ ԵՄ ԳԵՂԵՐԻՆԵՐ ԻՆՍ ՄԵՐԿԵՆԹԻՆԵ

Լոնդոն և Եւրոպայի ապահովութեան ընկերութիւն

Բաժանորդագրեալ գրաւման 2,000,000
Վճարեալ գրաւման 450,000
Պահեստի գրաւման հըր-
դեհի ճիւղին գոյաց-
եալ 1,158,630-1,608,990
1873ին գումար հասցիւրը 976,119

NORTHERN

Assurance company

ՆՈՐԹ ԶԷՐՆ

Լոնդոն և Եւրոպայի ապահովութեան ընկերութիւն

Բաժանորդագրեալ գրաւման 5,000,000
Վճարեալ գրաւման 150,600
Պահեստի գրաւման հըր-
դեհի ճիւղին գոյաց-
եալ 580,000-550,000
Զուտ հասցիւր 1877ին 551,000

Ստորագրեալ իրենց քաղաքի յաճախորդաց և այս քաղաքի բնիկներու հաստատութեան կը ծանուցանեն թէ իրենց վերջին երկու ընկերութեանց միացեալ գործակաւոր ընտրուած ըլլալով, այն պիտի գրաւեան մը մէջ կը գտնուին: Եւրոպայի զէմ պահպանութեան մեծ գիւրութիւններ կը մատուցանեն:

Ապահովութեան կարգադրութիւնները կը բաղադրան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանուած մը, և այսպէս ապահովութեան և գիւրութեան աւելումը Եւրոպայի իրենց ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութեան բանդներու ինքնին ներկայացնել:

Գրեթէ ամեն կարգի փոխադարձ ապահովութեան կրնայ ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մատակարար քաղաքները, զիւրերն գաւառները:

MARITIME

Insurance Cie limited of Liverpool

Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹ ԵՄ

Միայն ապահովութեան ընկերութիւն

Գրաւման 500,000 Անգլ. լիբր

Ստորագրեալ շաբաթաւոր, առաւօտ-տանտերն և անոնց մէջ ժամառներն ու կարաւները իրենց օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած են ընկերութեան կողմէ:

Գրեթէ ամեն այսպիսի տեղեկութիւն ստանալ ուղղութեամբ պէտք է դիմել Ղալաթիոյ Պօլսոյ խանի անկիւնը, երկաթի կամուրջին վրայ, նոյնը սենեակն ալ և

Գործակաւոր յիշեալ ընկերութեանց

ձՕՆ ԲԱՌԻՆ

Տնօրէն ամեն գործառնութեանց:

ԳԱՆԵԼԻ Յ. ՍԵՐՈՐԵԱՆ

Ա. Զ. Գ.

Փաստաբան կրթական կարապետ էֆէնտի պատիւ ունի ծանուցանել Յարդոյ հաստատութեան թէ Շաշեան Պետրոս էֆէնտի հետ կազմած ընկերութիւնը լուծուելով, իւր սենեակը Ղալաթիոյ Գալաթիոյ խան թիւ 8 սենեակը փոխադրած է:

ԱՐՏՈՒՍՏԵՐ

ԻՄԲԱԿԻՐ

Հ. Ե. ԴԵՍԱՐԵԱՆՆԵՐ Մ. ԳԱՐԱՍՏԱՆՆԵՐ

ՏՊԱԳՈՒԹԻՒՆ ՏՆՏԵՍԱՆ

Սիմպլիքս խան Դ. 47